

KAJ JE POKAZAL LETOŠNJI FESTIVAL V TRENTU

GORNIŠKI FILMI BREZ ALPINISTOV

NUŠA PODOBNIK

V mestu pod Dolomiti je bil konec aprila že 39. mednarodni filmski festival, na katerem smo bili ponovno priče številnim osvajanjem gora, raziskovanjem okolja, preučevanjem starih običajev in avanturam. In prav o »avanturi«, v katero so se organizatorji letos podali, bi želela napisati nekaj uvodnih besed. Morda gre za bojazen, da prihodnje jubilejno leto ne bi prejeli dovolj filmov, pa je bila zato letošnja selekcija vse prej kot kvalitetna, čeprav se je za festivalske nagrade potegovalo kar 108 filmov in video projektov iz 17 držav. Direktor festivala je na zaključni tiskovni konferenci pojasnjeval to programsko odločitev s tem, da niso želeli storiti napake in izločiti kvalitetnega filma in da je bilo bolj nekaj filmov preveč kot kakšen kvaliteten premalo. Dodajmo še to, da si je delo selekcijske komisije predstavljal zelo po svoje in poenostavljeno, saj so se na festivalu razširile govornice, da jih je uradnemu izboru 70 filmov dodal po svoji presoji še 38! Popolnoma jasno je, da so vse te poteze vključene v priprave na 40., jubilejni festival, ki bo prihodnje leto, ko si organizatorji prizadevajo pritegniti kar največ producentov z vsega sveta. Počakajmo leto dni pa bomo videli, ali je bila letošnja odločitev pravilna!

Navkljub vsem tem prigodam pa je mesto Trento živel s festivalom. Na vsakem koraku je bilo opaziti, da se nekaj dogaja, izložbe so bile urejene zelo filmsko in gorniško, številne razstave tako v festivalskem centru kot tudi v drugih galerijah so bile vsebinsko vezane na festival, ponovno so predstavili mednarodno filatelistično razstavo favne in flore v gorah, zanimiva je bila mednarodna razstava knjig s posebnim poudarkom na stavbarstvu v hribovitem svetu in že dvajsetič so podelili literarno nagrado ITAS.

ODMIKANJE OD GORNIŠTVA

Kljub vsem kritikam in slabi volji je številčnost ponudbe dala tudi nekaj izjemnih filmov. Povejmo takoj na začetku, da na festivalu že dolgo ne prevladujejo gorniški filmi. Morda je temu vzrok vse več specializiranih festivalov po svetu – ali pa filmski avtorji nimajo več kaj odkriti v gorah oziroma da ni v tem filmskem žanru novih avtorjev. Dejstvo je, da se festival po vsebinski plati vse bolj izgublja v tematski razdrobljenosti, ki od gorništva prehaja v raziskovanje in varovanje okolja in do čiste pustolovščine. Tako razširjena tematika selektorjem resnično dovoljuje izbor, ki po eni strani le težko vzdrži termin gorniškega in avanturističnega, po drugi strani pa lahko v program vključi prav vse, tudi turistično propagandno reportažo o potovanju na Severni tečaj. Zastavonoša tako po številu filmov kot tudi po kvaliteti je že zadnjih nekaj let prav gotovo

Francija. Sledi ji – bolj po številu kot kvaliteti – Italija. Ti dve državi sta imeli letos na festivalu več kot polovico filmov, dobrih 50 filmov pa je prišlo iz ostalih 15 držav. Mednarodna žirija, ki ji je predsedovala lanska dobitnica grand prix, Avstrijka **Karin Brandauer**, člani pa so bili še **Jean Afanassieff**, alpinist in cineast iz Francije, italijanski publicist in filmski kritik **Ermano Comuzio**, švicarski alpinist **Marco Grandi** in slovenski režiser in kritik **Tone Frelj**, je bila enotnega mnenja, da mora v prihodnje selekcijska komisija zastaviti drugačno programsko politiko, obenem pa je izrazila upanje, da bodo avtorji skušali za tako pomemben jubilej, kot je štiridesetletnica, najti nove zamisli in poti v slikanju alpinizma in gorništva.

Glavna zvezda festivala je bil film dveh francoskih avtorjev, **Alaina Majanija** in **Erica Vallija**, dobitnikov grand prixov že na festivalih v Austru in Diableretsu, »Lovci v temi«. To zanimivo delo, ki ima vse elemente od ekstremnega plezanja do raziskovanja in avanture, prav gotovo zasluži oceno najboljši in s tem grand prix festivala. Ta dva avtorja sta se proslavila že pred dvema letoma s filmom »Obiralci medu«, ki je prav tako požel številna priznanja in najvišje nagrade.

Med redkimi alpinističnimi filmi je bil francoski »Želja po Everestu« prav gotovo poglavje zase. Režiser **Bernard Germain** je tako postal dobitnik srebrnega encijana za najboljši alpinistični film festivala. Gre za odkritosrčen in simpatičen

Kader iz francoskega filma »Želja po Everestu«

portret prve francoske alpinistke, ki ji je uspelo priplezati na najvišjo goro sveta. Da je režiser mojster, pove tudi podatek, da je pred nekaj leti prejel grand prix festivala za svoj film »Koncert za Alasko«.

Še nekaj francoskih filmov se je potegovalo za nagrade uradne žirije, a so nekako ostali neopazni – ali pa so se morda člani bali »nezadovoljstva« drugih tekmujočih. No, kar je zamudila uradna žirija, je popravila žirija, ki v imenu filmske komisije CAI (Club Alpino Italiano) podeljuje nagrado »Mario Bello«. Podelila jo je še enemu odličnemu francoskemu filmu režiserja **Roberta Nicoda** za njegov film »Totem«, ki se odlikuje po izjemni fotografiji, ki avtentično prenese pred oči gledalca naravno lepoto, obenem pa ima film še tisti tako željen, a redke element – humornost.

Še nekdo je v zadnjih letih poleg Francozov »naročen« na nagrade. Nemški režiser in znani alpinist **Gerhard Baur** se je letos ponovno vpisal med dobitnike »encijanov«, in sicer za najboljši gorniški film. »Dolomiti – mitične skale« je poln poetike in slvospevov tej gorski verigi, ki se ob mojstrski fotografiji in slovesni glasbi predstavi v svoji najlepši podobi, ki nas vabi na obisk.

Poleg teh najbolj odmevnih nagrad je žirija nagradila še najboljši igrani film. Dobitnik je bil švicarski avtor **Markus Imhoof** za film »Gora« (predstavljen tudi na letošnjem berlinskem festivalu); uspelo mu je celotno dogajanje postaviti na vrh težko dostopne gore in v majhno meteorološko postajo na njej, da bi tako še lažje povezal resničnost s simboliko – krutost okolja,

življenja, v to pa je umeščena Amerika kot simbol neke boljše in lepše prihodnosti.

Med najbolj nenavadne filme lahko prav gotovo štejemo še drugi švicarski igrani film »Al Gattun«, – črno-bel film, ki svojo mitično in bajeslovno zgodbo o spreminjanju ljudi v mačke slikovno podkrepi prav s črno-belo fotografijo, samo dramatičnost in nenavadnost dogajanja nekje v samotnih gorah pa dodatno stopnjuje še z obredno glasbo, ki malo spominja na indijsko. To ni nič nenavadnega, saj je avtorica filma Indijka **Kali**, ki že deset let potuje po svetu in proučuje te mitične zgodbe. Žiriji se je zdel film dovolj zanimiv, da je to filmičnost in umetniški pristop nagradila s posebnim priznanjem.

Edini avtor, ki je letos posegel med »abonirane« nagrajence in tako malo zmotil »monotonijo« zadnjih let, je bil **John Bianco**, ki se je podpisal pod ameriški film »Pogumni alpinisti na El Capitanu« in zanj dobil srebrni encijan za najboljši avanturistični in športni film nasploh; film je namreč živ dokaz osebne avanture na eni strani, na drugi pa trdne odločenosti paraplegika, da premaga objektivne težave in doseže svoj cilj.

Seveda pa tudi Italijani niso ostali praznih rok. Za to so že pred leti poskrbeli organizatorji, ki so pravilnik sestavili tako, da uradna žirija nagradi tudi najboljši italijanski film. Tako ni bojazni, da bi festival minil in da ne bi prejeli ničesar. Letošnja dobitnika sta **Ugo Adilardi** in **Marco Visalberghi**, ki sta prejela posebno nagrado žirije, in sicer za izjemno zasnovano, posebno pozornost in natančno študijo v filmu »Med medvedi v pokrajini Velikih jezer«, kot so zapisali člani žirije.

